

Informatiebericht SUA

Openbaar

Van IND / SUA

Nummer & Titel IB 2024/16 Christelijke tatoeages

Kenmerk (digijust)
Hoofdtak Asiel
InformIND Thema Inwilligingsgronden Vluchtelingenverdrag

Relatie met
Geldig vanaf 05-03-2024
Geldig tot en met 05-03-2025

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

1. Aanleiding

Op 31 mei 2018 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een tweetal uitspraken gedaan in zaken van asielzoekers die een christelijke tatoeage hadden laten plaatsen en om die reden stelden bij terugkeer te vrezen te hebben voor vervolging¹. Daarnaast is ook het signaal gekomen dat het steeds vaker voorkomt dat asielzoekers zich beroepen op een vrees voor vervolging vanwege een christelijke tatoeage, terwijl de bekering op zichzelf ongeloofwaardig wordt geacht.

2. Verwachting

Met dit informatiebericht worden handvatten geboden hoe om te gaan met zaken waarin de asielzoeker aangeeft dat hij een christelijke tatoeage heeft laten plaatsen en stelt enkel en alleen om die reden bij terugkeer naar zijn land van herkomst vervolgd te worden, danwel een reëel een voorzienbaar risico op een 3 EVRM behandeling te lopen. Alhoewel dit IB ziet op tatoeages met een christelijk karakter, is het van overeenkomstige toepassing in zaken van vreemdelingen die tatoeages plaatsen met een ander karakter, waarvan door de vreemdeling wordt gesteld dat deze door autoriteiten van het land van herkomst als aanstootgevend worden aangemerkt.

3. Inhoud/Toelichting

In de zaken waar de uitspraken van 31 mei 2018 op zagen, was sprake van asielzoekers die hadden aangevoerd dat zij waren bekeerd tot het Christendom. Zij hadden daartoe ook een tatoeage van een kruis in respectievelijk hun hals en hun hand laten zetten. De bekering tot het Christendom is ongeloofwaardig geacht. De IND had zich om die reden ook op het standpunt gesteld dat van de vreemdelingen verwacht mag worden dat zij de tatoeage verwijderen/aanpassen of dat zij deze middels make-up of op andere wijze bedekt houden in Irak.

De Afdeling deelt het standpunt van de IND dat de bekering tot het Christendom op zichzelf ongeloofwaardig is. De Afdeling heeft echter bepaald dat - indien de IND van de vreemdeling verwacht dat hij op zijn lichaam aangebrachte tatoeages verwijdert

¹ ABRvS 31 mei 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1802 en ECLI:NL:RVS:2018:1803.

of aanpast – de IND dit standpunt nader moet motiveren. Bij die motivering zal hij aandacht moeten besteden aan de vraag hoe dit standpunt zich verhoudt tot de grondrechten op de lichamelijke integriteit, zoals neergelegd in artikel 11 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikelen 3 en 7 van het EU Handvest. Bij die motivering moet hij tevens aandacht besteden aan het arrest van het Hof van Justitie van 25 januari 2018, Hivatal, ECLI:EU:C:2018:36, punt 53. In bedoelde rechtsoverweging overwoog het Hof dat ook in situaties waarin de toestemming van een vreemdeling vereist is, toch de facto sprake kan zijn van dwang door de druk van de omstandigheden waarin een verzoeker om internationale bescherming zich bevindt.

Daarnaast heeft de Afdeling in deze zaken overwogen dat het niet aannemelijk is dat de vreemdeling zijn tatoeage na terugkeer onder alle omstandigheden bedekt kan houden. Ook heeft de Afdeling aangegeven dat in deze zaak niet is gebleken dat het handelen van de vreemdeling er louter op gericht is om een verblijfsvergunning af te dwingen.

4. Hoe te handelen

Naar aanleiding van voornoemde uitspraken kan niet van een vreemdeling wiens bekering ongeloofwaardig is geacht, verlangd worden dat hij zijn tatoeage verwijdert of aanpast. Artikel 11 van de Grondwet stelt in dit verband dat eenieder recht heeft op onaantastbaarheid van zijn lichaam, behoudens bij of krachtens wet te stellen beperkingen. Een wettelijke grondslag is echter niet voorhanden.

Uitgangspunt in deze zaken is en blijft evenwel dat van de vreemdeling verlangd mag worden dat hij er alles aan doet om een eventueel risico op vervolging of een 3 EVRM behandeling te vermijden. De vreemdeling kiest er immers zelf voor de tatoeage niet aan te laten passen of te verwijderen, terwijl er geen religieuze overtuiging aan ten grondslag ligt. Dat betekent concreet dat van de vreemdeling onder andere verlangd mag worden dat hij, zijn tatoeage bedekt houdt. Daarnaast mag verlangd worden dat hij – indien nodig – een plausibele verklaring kan geven voor de tatoeage en zich conformeert aan de heersende islamitische praktijken en/of gebruiken of zich bijvoorbeeld aan de Islamitische kledingvoorschriften houdt.²

Hieronder worden deze uitgangspunten en hoe deze beoordeeld moeten worden verder uitgewerkt.

[Interne notitie]

[Interne notitie]

[Interne notitie]

[Interne notitie]

[Interne notitie]

Beoordeling vrees vanwege tatoeage

Bij de beoordeling van de vrees ligt de bewijslast bij de vreemdeling. Het is aan hem om te onderbouwen dat zijn tatoeage tot gegronde vrees voor vervolging wegens toegedichte religieuze overtuiging of een reëel risico op een onmenselijke behandeling zal leiden. Daarbij is van belang dat het enkele feit dat de vreemdeling

² ABRvS 1 december 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2708 (r.o. 2.3) en ABRvS 1 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2201 (r.o. 4.1 en 4.2).

een zeker risico loopt, niet automatisch betekent dat het een reëel en voorzienbaar risico op een 3 EVRM behandeling betreft. Hoe groot het risico is dat de vreemdeling loopt, dient onder andere bezien te worden aan de hand van de verklaringen die de vreemdeling hierover aflegt in relatie tot hetgeen bekend is uit landeninformatie.

Daarbij is allereerst van belang wat uit de landeninformatie blijkt ten aanzien van christenen in het algemeen en christelijke uitingen in het bijzonder in het land van herkomst. Is er informatie voorhanden over hoe in het land van herkomst tegen (christelijke) tatoeages aan wordt gekeken?³ Wanneer wordt een tatoeage gezien als een uiting van het christelijke gedachtegoed of afvalligheid en in welke gevallen komen mensen daardoor in de problemen? Verder is het van belang om te bezien of er landeninformatie bekend is over hoe mensen worden gescreend/onderzocht door de autoriteiten indien zij terugkeren naar het land van herkomst. Worden mensen altijd ondervraagd bij hun terugkeer en worden mensen daarbij ook lichamelijk onderzocht?⁴ Dit is van belang om het risico op ontdekking van de tatoeage door de autoriteiten in het land van herkomst in te kunnen schatten.

[Interne notitie]

Als uit landeninformatie blijkt dat de specifieke tatoeage (betekenis en plaats op lichaam) zeer waarschijnlijk zal leiden tot (ernstige) problemen, is de vervolgvraag of deze tatoeage bedekt kan worden en onder alle omstandigheden bedekt kan worden gehouden. Ten aanzien van tatoeages in de nek en hals heeft de Afdeling in de uitspraken van 31 mei 2018 overigens reeds overwogen dat blijvende bedekking niet mogelijk is.

Ook al mag niet van de vreemdeling verlangd worden dat hij zijn tatoeage verwijdert of aanpast, blijft wel staan dat de vreemdeling zelf heeft gekozen de tatoeage te laten plaatsen, in de wetenschap dat hij geen verblijfsstatus heeft. Omdat het een eigen keuze is van de vreemdeling, mag van de vreemdeling verwacht worden dat hij er alles aan doet om de tatoeage bedekt te houden met kleding, danwel make-up, pleisters, etc. [Interne notitie]. Het is in alle gevallen aan de vreemdeling om aannemelijk te maken dat het voor hem – ondanks deze voorzorgsmaatregelen – niet mogelijk is zijn tatoeage (onder alle omstandigheden) verborgen te houden.[Interne notitie]

[Interne notitie]

Aannemelijke vrees

Als de vreemdeling stelt dat hij de tatoeage heeft laten plaatsen als uiting van zijn gestelde nieuwe geloofsovertuiging, terwijl de IND dat niet geloofwaardig acht, kan aan de vreemdeling worden tegengeworpen dat de tatoeage enkel en alleen tot doel heeft om een verblijfsvergunning af te dwingen en er sprake is van misbruik van het asielrecht. Let op, dit dient pas te worden tegengeworpen nadat geconcludeerd is dat de vreemdeling ten gevolge van het plaatsen van de tatoeage een reëel risico op vervolging, danwel een 3 EVRM behandeling loopt dat niet kan worden weggenomen door (voorzorgs)maatregelen als hiervoor beschreven.

³ Zie bijvoorbeeld: <https://www.ecoi.net/en/document/1393343.html> (Afghanistan) en <https://www.ecoi.net/en/document/1354230.html> (Irak).

⁴ Zie voor Iran bijvoorbeeld: ABRvS 31 augustus 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1940 (r.o. 7.1 e.v.).

Ter motivering van de afwijzing wegens misbruik/fraude kan worden verwezen naar het EHvJ arrest Altun (ECLI:EU:C:2018:63):

48 Volgens vaste rechtspraak van het Hof mogen zulke overwegingen er evenwel niet toe leiden dat justitiabelen zich door middel van fraude of misbruik zouden kunnen beroepen op het Unierecht.

49 Het in deze rechtspraak weergegeven beginsel dat fraude en misbruik van recht verboden zijn, vormt een algemeen beginsel van Unierecht dat justitiabelen dienen na te leven. De Unieregelgeving mag immers niet zo ruim worden toegepast dat zij handelingen zou dekken die zijn verricht met het doel om door fraude of misbruik te profiteren van de door het Unierecht toegekende voordelen.

50 In het bijzonder berust de vaststelling van fraude op een samenstel van bij elkaar passende aanwijzingen waaruit zowel een objectief als een subjectief gegeven blijkt.

En:

Cussens, ECLI:EU:C:2017:881:

het beginsel van het verbod van misbruik in die zin moet worden uitgelegd dat het, los van een nationale maatregel die daaraan werking geeft in de nationale rechtsorde, rechtstreeks kan worden toegepast (...) zonder dat het rechtszekerheidsbeginsel en het beginsel van gewettigd vertrouwen zich daartegen verzetten.

Dat betekent dat de vreemdeling om die reden niet in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning, maar ook niet zal worden uitgezet. Het afwijzend besluit kan daarmee niet gelden als terugkeerbesluit.

Aangezien dit verstrekkende gevolgen heeft, dient hier niet lichtzinnig mee omgegaan te worden en kan dit enkel in zeer duidelijke gevallen worden tegengeworpen. Indien sprake is van zo een geval, dient alvorens dit wordt tegengeworpen, contact opgenomen te worden met SUA/JZST.

5. Afstemming

Dit bericht is afgestemd met JZ en A&B.